

Vojenství u nás a v cizině.

Plukovník gšt. býv. ruské arm. V. Dobrynin:

Sovětská válečná škola.

(Vojennaja akademija.)

Vojensko-akademický život dnešního sovětského Ruska je charakterisován níže uvedenými vyššími vojenskými školami, jimiž jsou vojenské akademie a vojenské oddělení při vyšších školách občanských.

1. Válečná škola Frunzeho (akademie generálního štábu) v Moskvě; velitelem je od r. 1932 Šapošnikov, absolvent válečné školy z doby předválečné. Má 3 fakulty: a) základní, pro výchovu velitelů a štábních pracovníků; b) zásobovací, přejmenovanou r. 1930 na vojensko-hospodářskou; c) východní. První dvě jsou tříleté, třetí dvouletá.

2. Vojensko-politická akademie Tolmačevova (VPAT.) v Leninradě. Fakulty: vojensko-politická a veřejně politická; tříleté.

Při této akademii jsou: a) kursy stranické přípravy velitelů; b) večerní vojensko-politická universita pro jednotky leningradského vojenského okruhu (LVO) s 200 posl., mimoškolská vojensko-politická akademie.

3. Vojenská letecká akademie Žukovského (VVA) v Moskvě; fakulta inženýrská a velitelská.

Při této akademii jsou: a) kursy pro zdokonalení velitelského sboru (KUNS.); b) kursy pro zdokonalení letců-techniků (KUSAT.); c) skupina civilního letectví a d) večerní kursy.

4. Vojensko-technická akademie Dzeržinského (VTA.) v Leninradě; fakulty: balistická, chemická, fortifikačně stavební, mechanisace a motorisace, elektrotechnická a dělostřelecká s vyučováním 4½letým. Při akademii jsou: technické kursy pro starší a střední velitelský sbor leningradské posádky a mimoškolské kursy pro přípravu žadatelů do akademie.

5. Vojenská námořní akademie (VMA.) v Leningradě. Fakulty: vojensko-námořní, hydrografická, strojnická, pro stavbu lodí, pro vojenskou námořní výzbroj a elektrotechnická; vyučování 4 léta.

6. Vojenská lékařská akademie v Leningradě; 5 let.

7. Vojenská akademie mimoškolského vyučování — 400 posl., oddělení základní a oddělení velitelů stojících mimo polit. stranu. Zřízena r. 1930. Vyučování 3leté.

8. Večerní vojenská akademie pro moskevskou posádku; r. 1932 vyšel I. ročník 82 velitelů.

Obě poslední akademie utvořeny učitelským sborem válečné školy společně s Ústředním domem rudé armády v Moskvě (CDKA).

9. Při válečné škole byly od r. 1921 založeny kursy pro zdokonalení vyššího velitelského sboru, přejmenované r. 1922 na „Vojensko-akademické kursy vyššího velitelského sboru“ (pro velitele arm. sborů a divísi); kurs 9 měsíců.

10. Vyšší vojenská škola orientální.

Při vyšších školách občanských jsou tato vojenská oddělení:

1. sekce komunistické akademie pro studium problému války v Moskvě,

2. totéž při leningradské odbočce kom. akademie,

3. při těchto dvou školách: kursy marxisticko-leninské přípravy adjunktů a učitelů vojenských akademií,

4. vojenské veterinářské oddělení při kazaňské universitě,

5. vojensko-hospodářské oddělení při ústavě národ. hospodářství v Moskvě, 4 léta,

6. vojensko-geodetické oddělení při moskevském zeměměřičském ústavu; 4 léta,
7. vojensko-elektrotechnické oddělení při elektrotechnickém ústavu v Leningradě, 4 léta,

8. vojenská dopravní fakulta leningradského ústavu pro komunikační inženýry, $4\frac{1}{2}$ roku,

9. vojenská veterinářská fakulta při moskevském veterinářském ústavu (MVI).

Utvoření vojenských oddělení při vyšších občanských školách je způsobeno vzrůstem moderní techniky. Sovětské vedoucí kruhy vidí v tom záruku sjednocení vojenství s obecnou vědou.

Co se týče profesorského sboru, činí sovětské vedoucí kruhy všechna opatření, aby se na profesorská místa dostaly jejich nové osoby.

K přípravě kandidátů do akademií, kteří nemají všeobecného vzdělání, jsou při akademiích zřízeny kanceláře pro mimoškolní konsultace.

Přijímací zkoušky do akademií se konají v jednotlivých voj. okruzích. Aby se v akademickém prostředí posílila „proletářská vrstva“, zmenšuje se při přijímání zkouškách rozsah látky ze všeobecného vzdělání a zkoušky z „těžkých předmětů“ se přenášejí přímo do akademie.

Sovětské vojenské akademie a vojenská oddělení občanských škol se doplňují posluchači podávající si žádost, vyhovujícími ovšem jistým omezujícím požadavkům rázu politického, služebního a fyzického (stáří nejvýš 33 let; jen Buděnnému výjimkou povoleno absolvovat válečnou školu ve věku 48—50 let). Pevnou podmínkou pro přijetí do školy je tělesné zdraví a dobrý popis, nepožaduje se však úplné středoškolské vzdělání.

Okružní zkušební komise provádějí za předsednictví pomocníka vojenského velitele výběr z podaných žádostí.

Ve válečné škole a v jiných akademiích si zachovávají posluchači všechna práva svých hodností. Postup z jednoho ročníku do druhého je vázán splněním určitých zkoušek a vypracováním prací. Opakování ročníku se zásadně nepovoluje.

Úspěšní absolventi se dělí ve dvě kategorie: první kategorie nabývá práva jmenování do hodnosti o jeden nebo o dva stupně vyšší než ta, kterou mají, druhá kategorie nejvýš o jeden stupeň.

Absolventi technických akademií dostávají titul inženýra — příslušného odborníka.

Nyní si podrobně všimneme válečné školy, přejmenované tak r. 1921 z akademie generálního štábu.

Jakmile se bolševici zmocnili vlády, učinili všechna opatření, aby si zajistili práci starých*) důstojníků, hlavně důstojníků generálního štábu. Přes tato opatření nabídl sovětské vládě své služby jen malý počet důstojníků gen. štábu. Většina zůstala nedobrovolnými pomocníky. Nicméně různými opatřeními byli i tito nedobrovolní pracovníci donuceni pracovat svědomitě v svých oborech.

Jakmile vyšli absolventi ze sovětské válečné školy, zaujali nepřátelské stanovisko k příslušníkům starého gen. štábu. Oficiální příčinou toho byl rozdíl v názorech na zkušenosti z občanské války. „Starí“ považovali jen světovou válku za vhodnou pro vědecký rozbor a vědecké závěry, „noví“, „rudí“ genštábiisté, vynesení navrch občanskou válkou, dokazovali nutnost založit vojenskou doktrinu jen na zkušenostech z občanské války. Rub energického boje byl ovšem čistě politický: „noví“ nechtěli uznati autoritu „starých“ a chtěli se zmocnit vedení.

„Starí“ dovedli klásti náležitý odpor, ukázavše právem, že jejich zkušenosti pomohly vyhrát občanskou válku, a naznačivše, že se mohou hoditi i v budoucnosti.

*) t. j. carských.

Sovětské vedoucí kruhy, uznávající nedostatky ve vojenském vzdělání tehdejšího „nového“ generálního štábu, ve skutečnosti podporovaly „staré“, kteří byli většinou na vysokých místech v generálním štábu. Později, jak „noví“ nabývali zkušeností, byli podporováni oni. To bylo ostatně v programu sovětského vedení, dostati všude na rozhodující místa „svoje“ lidi.

Velmi charakteristický obrázek vzájemných vztahů mezi „starými“ a „novými“ jak profesory, tak posluchači načrtl profesor Novickij v XI. kn. „Vojna a revoluce“ 1928. O „nových“ říká, že nemají vojensko-vědecké průpravy a špatně se vyznají v relativním významu vojensko-politických zjevů, ale — dychtí po vojenských vědomostech a stavějí se k názorům katedry „kriticky“ (str. 73).

Sluší poznamenati, že komunistická centralisace měla za následek, že sovětské vedoucí činitele protestovali proti názvu „generální štáb“, ježto prý symbolisuje zvláštní příznak kastovosti, který překáží neomezené vládě komunistické strany na všech polích.

Zvláštnosti názorů „nového“ generálního štábu na vojenství možno vyjádřiti takto:

1. vojenské umění musí se opíratí hlavně o zkušenosti z občanské války;
2. vojenské umění nutno těsně spojití s historií třídního boje;
3. občanská válka je prostředkem k uskutečnění diktatury proletariátu;
4. evoluční metody se popírají; uznávají se jen revoluční;
5. klade se přílišný důraz na sociální zvláštnosti bojovníka, při čemž se nedbá činitelů biologického rázu, majících vliv na člověka v boji;
6. použití marxistické metody ve všech oborech vojenské vědy;
7. velitel není jen technik, ale i člen veřejnosti;
8. těžiště ve vojenství se přenáší z operátora na organisátora.

Všechny tyto rysy „nových“ příslušníků gen. štábu se celkem udržely až do dnešní doby, zesilivše hlavně po stránce leninsko-marxistické a přijavše nové tvary po formulaci r. 1928, o čemž bude promluveno dále.

V životě nové akademie, založené v říjnu 1918, když stará škola byla zabrána Čechoslováky v Kazani, je převrathým obdobím 1924—25. V té době je velitelem školy Frunze, po němž byla později škola pojmenována; organisuje diskusi o vojenské doktríně. Těžiště diskuse bylo v otázce, má-li se občanská válka považovati za základ pro moderní válečnictví.

Podle sovětského vojenského tisku způsobila tato diskuse jenom zmatek. Přes to však měla vliv na sovětskou doktrínu. Myšlenka dominující úlohy občanské války se objevila i v ustanoveních předpisů.

Při 10. výročí válečné školy r. 1928 byla jí věnována XI. kniha vojenské revue „Vojna a revoluce“, kde se již projevil nové názory na vojenství.

Bývalý velitel školy Ejdemán poukazuje na to, že je pochybné příliš spoléhati na zkušenosti z občanské války a brátí je za základ pro závěry o vojenství a pro formulaci pojmů sovětské vojenské doktríny, třebaže zkušenosti z občanské války měly úspěch. Ejdemán správně zdůrazňuje vedoucí úlohu zdokonalení výzbroje a překládá těžiště na vojensko-technickou stránku. V tom nutno spatřovati ovšem vliv západoevropských vojenských názorů. Ostatně za zavádění jejich utrpěli sovětské jejich ideologové Svěčin, Morozov a Novickij. (Viz naše stati ve VR. 1924, čís. 12, 1930, čís. 1, 4, 1932, čís. 6.)

Nicméně, třebaže jejich názory byly oficiálně zavrženy, je v sovětském vojenství v letech 1930—31 zřejmý obrat „čelem k technice“; propaganda ve věci ovládnutí techniky ve všech jejích oborech je bojovou otázkou v souvislosti s programem sovětské industrialisace. Sovětské vedoucí kruhy se v poslední době čím dále tím více unášejí myšlenkou motomechanisace, letectvím, chemií, mohutností palby a jinými „buržoazními předsudky“.

Program základní fakulty sovětské válečné školy r. 1928 byl tento: strategie, taktika, novější vojenské dějiny a aplikovaná taktika (na historickém podkladě), sociálně ekonomické vědy, vojenská administrace, vojenský zeměpis, vojensko-politická práce, vojenská technika.

Do cyklu strategie byly sloučeny: strategie obecná, strategická příprava spojení, příprava státu s hlediska ženíjního.

Novinkou proti předrevolučnímu programu školy bylo: zavedení politických a sociálně hospodářských nauk, katedra vojenského průmyslu a katedra přípravy státu.

Těžisko akademické práce bylo přeneseno na praktickou metodu a zároveň čistě vojenský program byl zúžen na rámec armádního sboru a divise. Škola neunikala od měřítka armádního, soudila jen, že z mladého generálního štábu má především vyjít praktický štábní pracovník v armádním sboru a divisi a velitel těchto jednotek. Co se týká větších odvětví vojenství, musí čerpat své pracovníky již z těch, kteří prošli praxí.

Zimní semestr ve škole začíná v říjnu; zrychleným tempem se provádějí vyjíždky do terénu, válečné hry taktické a materiální, taktická a operativní řešení metodou aplikovanou.

Co se týká 3. ročníku akademie, zakusil několik pokusů s různými metodami. Novými veliteli školy byly nejprve zrušeny staré metody práce ve 3. ročníku, které záležely ve vypracování 3 témat: jedno z oboru vojenských dějin, jedno z aplikované taktiky a jedno: řešení a vypracování úlohy operace a zajištění činnosti armádního sboru ve svazu po všech stránkách (taktické, strategické, statistické, administrativní).

Program fakulty zásobování obsahuje obory: 1. příprava operativně zásobovací, 2. mobilisační, 3. administračně zásobovací, 4. dopravní, 5. hospodářský a politický, 6. technologický, 7. veřejného života.

Tato fakulta nahradila bývalou intendantní školu.

Pravidla pro přijetí do školy jsou tato: do školy se přijímají velitelé nejméně ze středního velitelského sboru s dvouletou zkušenou práce velitelsko-politické.

Od r. 1928 se přísně provádí systém letních zkušených u vojenských útvarů, a to jak pro kandidáty, tak pro posluchače 2. a 3. ročníku. Tím také začínají každoročně kursy ve škole, sledující cíl, aby posluchači vykonali aspoň dvojí praxi ve skupinových polních cvičeních.

Zaznamenáváme zajímavou novinku: zavedení vojenského studia jazyků. Účelem není podrobné studium jazyků, nýbrž seznámení s největším co možná počtem cizích řečí do té míry, aby bylo umožněno studium cizí vojenské literatury. Ovšem to se týká posluchačů jako celku; ti, kteří to služebně potřebují, musí ovládati příslušné cizí jazyky úplně.

Konečně z doby 1920 nutno připomenouti utvoření Vojensko-vědecké společnosti při válečné škole (VNO) pro studium třídní války, jež vyjadřuje jakýsi protest komunisticky založených posluchačů proti „klasickému“ systému studia „normální“ války.

VNO. vydala několik sborníků, obsahujících hlavně materiál, týkající se občanské války. S jinými organizacemi VNO. se stala základem k utvoření zvláštní veřejné organizace militarisační, totiž Osoaviochimu (zákon z 1/V 1930).

V dnešní době sovětský vojenský tisk usilovně propaguje thesi Stalinovu: ovládnouti techniku. V souvislosti s tím objevila se v sovětském vojenském tisku na stránkách oficiálního časopisu „Krasnaja Zvezda“ 14/III 1932 zajímavá stať Jarnoskevičova: „Válečná škola RKKA. v boji o ovládnutí techniky“. Tato stať podává data nejen o práci ve škole. Z ní lze soudit i na všechny novější snahy o sovětském vojenství.

Ve válečné škole má boj o ovládnutí techniky za účel řešiti tyto úkoly:

1. účelné vedení boje za složitých podmínek a vyšší technika štábní služby,
2. organizace součinnosti všech druhů zbraní, prosycených novými technickými prostředky,

3. organizace a provádění bojového výcviku velitelského sboru a vojska,
4. nejvyšší zdokonalení moderního válečnictví.

Předpokladem pro uskutečnění těchto požadavků je marxisticko-leninská ideologie. Tato úloha měla v zápětí reorganizační práce v oboru operativně taktickém a v oboru ovládání techniky s hlavním zřením na techniku velení a na instruktorskou přípravu posluchačů.

V své práci sledovala válečná škola cíl: „vychovati štábního pracovníka samostatného, nezávislého velitele, teoreticky i prakticky úplně kvalifikovaného, vychovaného v ideologii marxisticko-leninské, zapracovaného v organizaci bojového výcviku trupy a připraveného k správnému vedení vojsk, prosycených moderními technickými prostředky“.

Proto se pracovalo v běžném roce v tomto duchu:

1. povznést umění vedení vojsk na náležitou výši,
2. osvojit si současnou i vyvíjející se techniku i formy a způsoby taktické, z techniky vyplývající,

3. umění organizace bojového výcviku, zvýšení jakosti řízení bojového výcviku.

Uskutečňovalo se to zvláštními metodami práce.

(Příště dále.)

Major gšt. František Bürger:

Organizace a působnost služeb podle nového italského předpisu.*)

Působnost služeb italské armády za světové války byla řízena předpisem z r. 1915, válečné zkušenosti byly zhodnoceny prozatímním předpisem z r. 1924. Předpis byl prakticky zkoušen na manévrech, vydání nového definitivního předpisu bylo zdrženo až do r. 1932, kdy výsledky studií a pokusů byly již takové, že bylo možno stanovit téměř definitivně organizační a působnost moderních služeb.

Nový předpis zdůrazňuje v úvodu nutnost dobré znalosti služeb u důstojníků všech stupňů, kteří až dosud věnovali všechno své úsilí studiu použití vojsk, takže souhra vojsk a služeb nebyla na výši. Bylo to zčásti zaviněno předpisy z l. 1915 a 1924, v nichž byly řídicí orgány služeb u velkých jednotek do značné míry samostatné a byla jim jen uložena trvalá společná práce s velitelskými — tato nejasnost byla radikálně odstraněna předpisem z r. 1932, jímž byly orgány služeb zásadně rozděleny na 3 stupně a vyměřena jejich působnost; je to:

orgán usměrňující — jím je vždy velitel jednotky,

orgán řídicí — šéf příslušné služby u vyšší jednotky a konečně

orgány výkonné.

Významná je zvláště okolnost, že celkové řízení (koordinace) působnosti služeb bylo přeneseno z „velitelství“ na velitele jednotky, služby jsou tím vyňaty z podřízenosti náčelníka štábu („velitelství“) a podřízeny přímo veliteli, odpovědnému za operace. Do doby vydání nového předpisu byl přímým šéfem služeb HVOA. podnáčelník štábu, resp. u jiných jednotek přednost příslušného oddělení štábu, řídicím orgánem pak generální nebo armádní intendant, sídlící zpravidla mimo sídlo velitelství hlouběji v zápolí — nový předpis zrušuje podnáčelníka a oddělení štábu pro služby, zachovává generální a armádní intendanty, vybavuje je vlastním štábem a činí je přímou součástí velitelství, jsou vždy umístěny v jeho sídle. Toto opatření je — podle autora — velmi výhodné pro společnou práci vojska a služeb

*) Podplukovník gšt. A. Aliberti: „Norme generali per l'organizzazione ed il funzionamento dei servizi logistici in guerra“ — vydání z r. 1932. Viz rec. RMI. roč. 1933, čís. 2—5.

a má též značný mravní význam, neboť vydává řídící orgány služeb stejnému nebezpečí a staví je do téže situace jako orgány velitelské.

Hlavním rysem nového předpisu v organizaci a působnosti služeb je podstatné ulehčení vyšším jednotkám a operující armádě vůbec, přenesení těžiště zásobování na zápolí a zajištění pravidelnosti a včasnosti zásobování a odsunutí organizováním a hospodárným využitím dopravních prostředků, zvláště motorických.

Podle předpisu z r. 1915 se orgány služeb dělily na polní a záložní — polní byla zařízení 1. linie (u vyšších jednotek) a 2. linie (u armád a HVOA.), záložními byla všechna zařízení v zápolí. Celá váha zásobování a odsunutí spočívala na zařízeních 1. a 2. linie, záložní orgány byly jen sběrnami, jejich činnost byla výpomocná; polní orgány byly ovšem velmi rozsáhlé a těžkopádné, bylo mnoho spolehnáno na zdroje válčiště.*)

Nový předpis z r. 1932 tvoří ze zápolních služeb první článek a hlavní orgán zásobování armády; pro polní orgány zachoval původní názvosloví, učinil z nich však jen nezbytně nutné prostředníky mezi zápolím a vojskem:

orgány 1. linie mají minimum prostředků k pravidelnému nejnutnějšímu zásobení a k odsunu u vyšších jednotek, jsou lehké a pružné a mají zčásti organicky přiděleny dopravní prostředky, aby mohly následovati a obsluhovati své jednotky ve všech údobích operací,

orgány 2. linie jsou skladiště a dopravní prostředky armád, určené k obsluze armády za pravidelných okolností; armády a HVOA. mají mimo to ústřední sklady, působící jen jako zajišťovací orgány a udržující nejnutnější záložní zásoby, používané jen při přerušení pravidelného zásobování.

Pravidelný chod všech služeb je tento:

zásoby jsou zasílány ze zápolních skladů vlakem do armádních skladišť, podle situace pak event. přímo vyšším jednotkám,

armádní skladiště zásobují vyšší jednotky pomocí dopravních prostředků armády, zhusta mohou zásobiti vojska přímo.

Zásoby udržované ve skladištích jsou takové, aby bylo zajištěno normální denní zásobování a aby byla po ruce nejnutnější záloha pro nepředvídané případy. Přesunutí těžiště zásobování od armád na zápolí je umožněno dobrým využitím dopravních prostředků zejména železnic a aut.

Předpis zavádí změny v organizaci a v působnosti u jednotlivých služeb.

Intendanční služba (il servizio di commissariato) pečuje hlavně o zásobování proviantem, výstrojem, penězi a řídí hospodaření vojska; novým předpisem je dotčeno hlavně zásobování proviantem, výstrojem, rozvoj automobilní dopravy umožnil zrušení několika orgánů, jako: vozatajské kolony s proviantem, stád dobytka, pekáren alpských pluků, záložních proviantních parků divisí, proviantního parku armády a zásob výstroje u jednotek. Zároveň byl důkladně snížen počet denních dávek u jednotek (armádní sbor měl za války 7 denních dávek z nich 4 normální a 3 záložní) a zmenšeno množství oděvu muže. Řídícími orgány jsou intendantce HVOA, armád, armádních sborů a vyšších jednotek, výkonnými orgány intendanční parky (sezioni sussistenza) u týchž velitelství a polní pekárny u armády.

Intendanční parky jsou 5 různých typů:

park alpského pluku má jen personál pro denní výdej, může postavit až 3 proviantní výdejny, nemá dopravních prostředků;

park rychlé divise má personál pro postavení z výdejen, dopravní motorisované prostředky pro svůj personál a materiál a auta na dopravu masa;

*) Nevýhodu tohoto systému prokázal italský ústup na podzim 1917, kdy byly ztraceny ohromné zásoby všech druhů, nahromaděné v poli (poznámka recensenta).

parky pěší divise a armádního sboru mohou zříditi po 3 výdejních, mají lehká nákladní auta na dopravu záložní dávky konserv a sucharů a divisní park má soumarskou kolonu k zřizování výdejen v horském terénu; k dopravě personálu a materiálu obou parků jsou přidělovány prostředky velitelstvím, resp. u armádního sboru od velitelství armády;

park armády má jen potřebný personál a zálohu osob k doplňování parků vyšších jednotek resp. k zřizování výdejen pro armádní útvary (ty však zpravidla odbírají u vyšších jednotek) a zálohu řezníků k porážce dobytka, selže-li zásobování zmrzlým masem. Intendanční služba armády má mimo to armádní pekárnu (sekce polních pecí vz. Weiss, sekce polních anebo horských pecí vz. 1897 a sekce pekařů bez pecí k využití místních zdrojů), sklad proviantu, sena, slámy, ovsu a dříví s potřebným správním personálem. Sklady nemají zvláštních dopravních prostředků kromě aut k zásobování masem; přesuny se dějí vozidly přidělenými intendancí nebo vydáním zásob a uložením dovážených zásob v příštím sídle skladů. Všechny tyto orgány mají zásoby jen pro pravidelné denní zásobování; je-li přerušeno, použijí záložní dávky divisi a armádních sborů, využijí event. zásob sousedů a místních zdrojů; v horách je často horská pekárna přidělována vyšším jednotkám.

Zásobování výstrojem je soustředěno v armádních skladech a prováděno skrze intendanční parky; byly zrušeny zálohy výstroje u vyšších jednotek a u vojskových těles a důkladně sníženo zatížení pěšáka v prospěch výzbroje a munice — tak byl zrušen záložní stejnokroj (plátěný), záložní pár bot, prádlo na výměnu a různé drobnosti, dnes má voják jen oděv na těle. Výměna se děje podle požadavků útvarů ve výdejních proviantu.

Zdravotnická služba (il servizio di sanità) těžila značně ze zkušeností světové války (profylaxe, hygiena), z rozvoje lékařské vědy a z rozvoje automobilismu a přizpůsobila se moderním metodám boje (chemická válka) a válce v horském terénu.

Rídícím orgánem je přednosta zdravotnické služby příslušné jednotky, o profylaxi a všeobecnou hygienu pečuje u HVOA. komise, u armád inspektor profylaxe a hygieny a ostatní výkonné orgány služby (laboratoře u armád a armádních sborů, kontumační nemocnice a tábory event. též polní nemocnice, lékaři vojsk).

Při určování prostředků k odsunu raněných byly vodítkem zkušenosti ze světové války, v níž velká většina odsunutých byli nemocní (raněných bylo v italské armádě r. 1917 23%, r. 1918 jen 9% ze všech odsunutých, t. j. z 1.3 mil. a 1.1 miliónu osob).

Působnost moderních zbraní nezavinila tedy takové procento ztrát, jaké bylo možno očekávat. Předpis z r. 1932 soustřeďuje většinu orgánů zdravotnické služby dozařadu a zbavuje jich vyšší jednotky.

Pěší divise má zdravotnickou rotu (sezione sanità) o 2 soumarských a 1 voza-tajské četě, zdravotnická auta byla soustředěna u armád a u armádních sborů, z vyšších jednotek je mají jen rychlé divise a alpské pluky. V obvazích vyšších jednotek zůstávají jen neschopní transportu, valná většina osob je odsunována do týlu, kde se dějí chirurgické zákroky.

Polní nemocnice jednotného vzoru (50 lůžek, s použitím místních zdrojů nebo materiálu armády až 100 lůžek, nikdy nad 200 lůžek) je zásadně prostředkem armádního sboru, výjimečně ji lze přidělit divisi; byly zrušeny různé válečné vzory (50, 100, 200 lůžek), nemocnice nemají vlastních dopravních prostředků. U armádního sboru jsou mimoto chirurgické skupiny a ambulance, radiologické a zubní ambulance vesměs automobilisované a zdravotnické sekce pro otrávené plynem. Léčení osob se děje co možná v poli, předpis zamezuje hromadné odsuny do zápolí, aby vojska rychle dostala své vyléčené mužstvo. Zajímavé je téměř úplné vyloučení občanských spolků z péče o raněné a nemocné v poli — je užíváno jen jejich dopravních prostředků, jiná

jejich zařízení a personál jsou výhradně zachováni pro potřeby zápolí a občanského obyvatelstva, ohroženého letectvem.

Zbrojní služba* (il servizio di artiglieria) je řízena u vyšších jednotek jednak veliteli dělostřelectva (dělová munice a materiál), jednak náčelníky štábu (munice a zbraně pěchoty), u armády a u HVOA. Ji řídí společně dělostřelecká ředitelství intendancí. Kompetence je tedy u vyšších jednotek přesně rozdělena mezi taktická velitelství; u velkých svazků se zásobování — spíše administrativní — děje orgánem služeb (dělostřelecké ředitelství). Mimo řídicí orgány zasáhl předpis různé též do výkonných orgánů: byly zrušeny divisi a sborové muniční kolony a nahrazeny sklady resp. muničními výdejny zřizovanými na bojišti a zbrojní služba byla zbavena péče o zásobování a odsun koní, vozidel a postrojů dělostřelectva.

Vyšší jednotky vezou munici (mimo dotaci muže a děl) jen na trénech vojenských těles, které se v boji trény rychle vyprázdní zřízením výdejen, a odbírají další munici u výdejen zřízených co nejbližší péčí velitele armádního sboru resp. rychlé divise nebo alpského pluku dopravními prostředky těchto velitelů, kteří těmito prostředky disponují. Výdejny jsou zásobovány armádou z armádního muničního skladu nebo jsou přímo určována muniční nádraží. K dopravě je užíváno vesměs aut co možná s přívěsnými vozy.

Zbraně a poškozený materiál se odsunuje a vyměňuje při zásobování municí, opravy se provádějí jednak v dílnách armády nebo v zápolí (velké opravy), jednak přímo u vyšších jednotek. K tomu účelu má velitelství armády zvláštní pojízdné dílny; vysílá je podle potřeby k provedení oprav k příslušné vyšší jednotce.

Ženíjní (zároveň telegrafní)** služba je řízena u HVOA, a u armád ženíjním ředitelstvím, u sborů a u divisí veliteli ženíjního vojska. U HVOA, je ústřední sklad a plynová kolona k zásobení balonů vodíkem. Armády mají ženíjní sklady, armádní sbory automobilní telegrafní dílnu — dopravní prostředky mají jen telegrafní automobilní dílny a plynová kolona.

Pro zásobování vyšších jednotek předvidá předpis zřizování výdejen, doplňovaných péčí ženíjních ředitelství resp. velitelství. Chod služby je podobný jako při zásobování municí.

Chemická služba pečuje o zásobování ochranným materiálem proti plynům, o asanaci bojiště, zbraní a materiálu zamořeného plynem a studuje otázku protiplynové ochrany. Řídicími orgány služby jsou úřad chemické služby u HVOA, a plynoví důstojníci u všech vyšších jednotek. Předpis předvidá pro každou armádu chemický sklad, pro vyšší jednotky sekci pro chemickou asanaci (personál a materiál — u alpského pluku je to jen četa) a zásobovací četou. Při asanaci mohou spolu působit též chemické oddíly ženíjního vojska.

Veterinářská služba je v novém předpise předvídána v menším rozsahu, než tomu bylo za světové války — důvod tkví v rozvoji automobilní dopravy. Orgány této služby jsou posunuty směrem k jednotkám 1. sledu — službu provádějí veterináři a pomocný personál vojenských těles, u divisí je zřízen veterinářský úřad, u armádních sborů a u armád veterinářská ředitelství a veterinářské nemocnice, u armád mimo to veterinářský sklad. Mimo to je předvídáno u armád zřizování dočasných veterinářských nemocnic a ozdravoven.

Dopravní a etapní služba (il servizio dei trasporti e delle tappe) řídí dopravu všemi prostředky (železnice, lodi, auta, vozatajstvo), řídí cirkulaci a spravuje etapu.

*) V podobném rozsahu — poněkud podrobněji — pojednává o zbrojní a ženíjní službě generál Cardona v 2. sešitě r. 1933 „Rivista di Artiglieria e Genio“.

**) V italské armádě patří k ženíjnímu vojsku též telegrafní vojsko.

Železniční a plavební doprava je řízena v poli „ředitelstvím transportů po železnici a po vodě“, přiděleným k HVOA. a jeho orgány u armád, vojenská doprava v zápolí je řízena „úřadem transportů“ („ufficio trasporti“) u ministerstva války, podřízeným ředitelstvím u HVOA.; v této organizaci je v celku zachován předválečný stav, který se za války osvědčil.

Doprava na silnicích byla nejvíce dotčena rozvojem automobilní dopravy za války — na začátku války mělo italské automobilní vojsko 500 důstojníků, 900 mužů, 3800 aut, 150 traktorů a 1100 motocyklů, ke konci války 3000 důstojníků, 130.000 mužů, 29.900 aut, 1200 traktorů a 6000 motocyklů.

Význam automobilní dopravy, její výkonnost, pružnost a hospodárnost jsou oceněny v novém předpise do té míry, že je přizpůsobena této dopravě celá organizace etapy. Ústřední řízení dopravy a správou etapy je svěřeno „vyššímu ředitelství transportů a etapy“ u HVOA.; obdobnou službu u armád a u velitelství armádních sborů vykonávají „ředitelství transportů a dopravy“, u vyšších jednotek pak štáby resp. velitelé (u alpských pluků).

Ředitelství transportů a etapy u armády má 3 sekce: sekce pro správu etapy a pro přesuny (správa etapy, organizace a správa komunikací, řízení cirkulace, přesuny, evakuace), sekce pro dopravu s živočišným potahem a sekce pro mechanickou dopravu. Ředitelství podléhá etapnímu velitelství, spravujícímu své etapní okrsky a jejich komunikace, pro každou silnici jest určen „silniční komisař“, jenž podle potřeby určí úsekové nebo podúsekové komisaře (jejich úkolem je správa silnice a řízení cirkulace). V důležitých místech silnic jsou postaveny cirkulační strážé a dozorcí dopravní strážé a pohyblivé hlídky vybavené auty s materiálem pro první pomoc a pro zákroky při haváriích; důležité body silnice jsou spojeny telefonem.

Auta jsou z největší části soustředěna u armád (záloha u HVOA); armádní sbory, rychlé divise a alpské pluky mají jen nejnútnejší vybavy k zabezpečení denního zásobování a odsunů. O dopravu k ostatním jednotkám a o mimořádnou zvýšenou dopravu pečují velitelství armády, ovšem může zesílit vyšší jednotky svými vozidly.

Vozidla s živočišným potahem a soumarské kolony jsou z největší části prostředky vojenských těles a vyšších jednotek, část je však soustředěna u velitelství armády. Značné soustředění většiny dopravních prostředků u velitelství velkých svazů má za účel hospodárně využití vozidel.

Silniční služba (servizio strade e genio civile) je určena k stavbě, k zlepšování a k udržování silnic; je řízena ředitelstvím, jemuž podléhají silniční oddíly a sekce, udržující jednotlivé silnice, a civilní oddíly určené k opravám a k stavbě. Řídící personál dodává státní ředitelství silnic, pracovní síly, materiál a dopravní prostředky příslušná velitelství. Organizace silniční služby je přizpůsobena organizaci etapy a dopravy.

Poštovní služba se mnoho nezměnila. U HVOA. působí ústředna a zároveň třídírna pošty u armád, armádních sborů a vyšších jednotek (divise, alpské pluky) působí poštovní úřady. Novinkou je zřízení poštovních úřadů u alpských pluků, zřízení létacích poštovních úřadů (pro vzdálené dislokované jednotky) a organisování soukromého telegrafního styku mezi vojskem a zápolím.

Řízení zásobování vodou je svěřeno velitelstvím a je vymezena působnost a příspěvek jednotlivých služeb. Nejdůležitější je činnost ženijní služby (stavba studní, vodovodů) a dopravní služby.

Specialitou italské armády je lesnická služba (servizio legnami), vyplývající z nedostatku lesů v zemi. Předpis předvídá inspektorát lesnické služby u HVOA. a lesnické úřady u armád, které podle potřeby přidělí čety k vyšším jednotkám. Úřady disponují lesní policií, dodávanou z největší části mírovou lesní milicí, a pra-

covnými rotami dřevorubců. Služba spravuje a využívá lesů a porostů v poli a pečuje o zásobování vojsk z místních zdrojů.

Všeobecně předpis z r. 1932 zavádí mnohé změny v organizaci a v působnosti služeb, celkovým rysem je snaha ulevit vojskům a přenést těžiště služeb do hloubky. Nejvýznamnější změny jsou u intendantní, zbrojní a zdravotnické služby.

Z cizích revuí.

BELLONA, roč. XIII., díl XXXVII., sešit 1—3.¹⁾

Pplk. gšt. Karel Lenczowski: Operace na vnitřní linii ve světle pohybného manévru za světové války.

Autor vidí strategický neúspěch všech válečných států za světové války v negaci Schlieffenových zásad boje na vnitřní linii a snahy hlubokými obchvaty zničit živou sílu protivníka i se ztrátou terénu v pasivních prostorech fronty. Největší nebezpečí pro bezohlednou aplikaci „vůle vítězit na vnitřní linii“ vidí autor v nesprávných názorech vyšších velitelů na strategické a politické problémy a v malicherné prestižních zájmech spojenců i vlastního státu.

Rusko a Francie bojovaly za světové války podle zásad boje na vnější linii, ačkoliv jejich vlastní válčiště jim mělo vnutit především operace na vnitřní linii. Německo a hlavně Rakousko podřídily strategické požadavky boje na vnitřní linii politicko-prestižnímu „kramaření“ a Schlieffenova „nekompromisní vůle úderu“ ochromena jeho odchovanci ve vlastní zemi a na vlastní armádě.

Stručná recenze nedovoluje sledovat různé filosoficko-strategické myšlenky autorovy — místy široké koncepce, místy zbytečně podrobné; zasluhovaly by však velmi bedlivého studia. Autor zdůrazňuje tyto hlavní zásady operací na vnitřní linii: nervová (duševní) a strategická vyspělost velitelů všech stupňů s „vůlí vítěziti“,

materiální převaha (nikoliv početní) v prostoru aktivním, dokonalá, centrálně a rokádně založená komunikační síť.

Dále poukazuje na to, že operace na vnitřní linii jsou jediným zdrojem vítězství „chudáka — slabého počtem, ale silného duchem, materiálem a komunikací“.

Pplk. gšt. Rola-Arciszewski: Strategický problém velení.²⁾

Po kritice francouzského velení r. 1914 (1) věnuje autor své úvahy velení německému, t. j. způsobu, jak byl proveden Schlieffenův plán.

Zdůrazňuje význam osobní hodnoty velitele na příkladném chování Ludendorffových v čele jednotek 14. něm. smíšené brigády, které svou osobní statečností roznítí k útoku na jádro opevněného místa v Liège. „Jeden člověk usnadňuje cestu statisícové armádě“ — toť význam osobní hodnoty velitelovy.

Objasňuje neblahý vliv Moltkovy strategie, kterou Moltke vyjádřil po válce 1870—1871 slovy: „Strategie je problém, jak využití události na poli bitvy“; v ní vidí autor původ neblahé nerozhodnosti a vyčkávání „výběhu události“, jež tak význačně charakterisuje Moltkova synovce r. 1914 na rozdíl od pevné plánovitosti Schlieffenovy, která drží protivníka pod železnou vůlí k vítězství odhodlaného vojévůdce. Hannibalova strategie zmaterialisovaná Schlieffenem nemohla být přenesena na jednotky pomoci „vyčkávací“ strategie Napoleonovy „on verra“ — po prvním střetnutí s protivníkem! Nesoulad mezi plánem a způsobem velení — toť zásadní chyba německého velení r. 1914.

¹⁾ Recensi Bellony, roč. XII., díl XXXVI. viz VR. roč. XIII. (1932), seš. 4., str. 366 a d.

²⁾ Pokračování článku recenzovaného ve V. R. roč. XI. (1930), čís. 12, str. 931—932.